

Każde zaburzenie mowy posiada swoją specyfikę i wymaga odpowiedniego postępowania. Należy pamiętać, że obok ćwiczeń oddechowych nieodzownym elementem pracy nad prawidłową wymową jest usprawnienie narządów artykulacyjnych.

Podczas ćwiczeń w domu trzeba pamiętać, że:

- są one koniecznym elementem terapii logopedycznej i powinny być wykonywane precyzyjnie, dokładnie i bez pośpiechu
- należy je wykonywać systematycznie przynajmniej raz dziennie
- warto ćwiczyć przed lustrem, ponieważ kontrola wzrokowa jest bardzo pomocna zwłaszcza przy trudniejszych ćwiczeniach
- trzeba wybierać porę i miejsce, które będzie sprzyjało ćwiczeniom dostosowując je do upodobań temperamentu i możliwości dziecka

POSTĘPOWANIE LOGOPEDYCZNE W ZAKRESIE WADLIWEJ REALIZACJI GŁOSEK SZEREGU SZUMIĄCEGO SZ Ź CZ DŹ

Wadliwa realizacja głosek szeregu szumiącego sz,ż,cz,dź nazywana jest seplenieniem lub sygmatyzmem.

W praktyce głoski szumiące sz, ż, cz, dź najczęściej są zamieniane na ich łatwiejsze odpowiedniki z pozostałych dwóch szeregów bądź deformowane międzyzębowo, z bocznym poszumem lub wymawiane dorsalnie (szczelina tworzy się wówczas między grzbietem języka a wałkiem dziąsłowym zaś czubek jest na dole).

Przyczyny nieprawidłowej realizacji głosek szumiących:

- nieprawidłowa budowa anatomiczna narządów mowy
- niska sprawność motoryczna narządów mowy
 - upośledzenie słuchu
- niedostateczne różnicowanie dźwięków
 - naśladowanie złych wzorców
- choroby górnych dróg oddechowych
 - dysfunkcje oddechowe

Ćwiczenia wskazane przy wadliwej realizacji głosek szumiących SZ Ź CZ DŹ:

Ćwiczenia języka:

- klaskanie językiem – naśladowanie odgłosu konia uderzającego kopytami o bruk;
- „liczenie ząbków” – dotykanie czubkiem języka górnych zębów po wewnętrznej stronie, podczas szerokiego otwierania jamy ustnej;
- „mycie zębów” – oblizywanie językiem górnych zębów po wewnętrznej stronie przy zamkniętych, a następnie otwartych ustach;
- „zaczarowany język” – przytrzymanie przez kilka sekund czubka języka na podniebieniu przy szeroko otwartych ustach;

- „krasnoludek zagłąda do gardła” – cofanie języka w głąb jamy ustnej, zaczynając od górnych zębów, a kończąc na podniebieniu miękkim;
- zlizywanie czubkiem języka z podniebienia, np. kawałka czekolady lub gumy rozpuszczalnej, kremu czekoladowego, mleka w proszku (przy szeroko otwartych ustach);
- ssanie czubkiem języka na podniebieniu małego pudrowego cukierka, musującej witaminy C, opłatka lub naśladowanie ssania pożywienia;
- przytrzymywanie czubkiem języka przy podniebieniu rodzynek, pastylek pudrowych, cukierków z wgłębieniem w środku;
- „język malarzem” – język to pędzel, którego czubkiem dzieci mają naśladować malowanie różnych wzorów (kropek, kółek, linii, kwadratów, trójkątów). Moczenie „pędzla” w farbie oznacza dotykaniem czubkiem języka wałka dziąsłowego. Płukanie „pędzla” to oblizywanie językiem dolnych dziąseł od wewnętrznej strony;
- „słoń” – dosięganie językiem (jak słoń trąbą) do ostatniego zęba na górze i na dole, z prawej i lewej strony;
- „wahadełko” – kierowanie czubka języka w kąciaki ust;
- „młotek” – wbijamy gwoździe w ścianę uderzając o dziąsła tuż za górnymi zębami, naśladowując wbijanie gwoździa;
- „schodki” – czubek języka dotyka górnych jedynek, górnej wargi, a następnie nosa (buzia otwarta); -oblizywanie językiem podniebienia
- oblizywanie górnych zębów i wargi
- ostrzenie czubka języka o górne siekacze
- masowanie czubkiem języka wałka dziąsłowego (należy zwracać uwagę, by ćwiczenia te były wykonywane przez dziecko z dużą precyzją i przy szeroko otwartych ustach)
- żucia brzegów języka włożonych między zęby trzonowe,
- zakładania tzw. szerokiego języka na górną wargę (język ma przykryć czerwień wargi),
- sięgania tzw. szerokim językiem do nosa i oblizywania płaszczyzny powyżej górnej wargi
- ćwiczenia w szybkim powtarzaniu głoski l-l-l-l..., przy szeroko otwartych ustach,

Ćwiczenia warg:

- przesadna realizacja samogłosek A-U, A-U, A-U, E-O, E-O, E-O
- zbieranie z talerzyka za pomocą samych warg drobnych ciasteczek, lub cukierków
- ssanie dolnej a następnie górnej wargi
- przytrzymywanie ustami wysuniętymi do przodu „wąsów” z rurki lub ołówka
- nadymanie policzków w balonik
- przesadnie długie wymawianie e-u, e-u, e-u
- wydawanie odgłosów (muuuu, ku-ku, hau-hau-hau, puku-puku, tup-tup, bum-bum)

Ćwiczenia oddechow:

- dmuchanie przez słomkę na piórka, kuleczki, piłeczki
- dmuchanie przez słomkę na rozlaną po kartonie farbę itp
- nadymanie policzków w balonik

Należy pamiętać, że w przypadku międzyzębowej realizacji głosek szumiących nie są wskazane ćwiczenia angażujące język na zewnątrz jamy ustnej, a jedynie te, które wykonuje się za zębami.